

המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברג
על ידי בייב עוה"ד דניאל שנהר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200
טלפון: 02-6283555; פקס: 02-6276317

העותר

נגד

שירות בתי הסוהר
על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 02-6466590; פקס: 02-6467011

המשיב

הודעה מעדכנת מטעם המדינה

מוגשת בזאת הודעת מעדכנת מטעם המדינה, כדלקמן:

הרקע

1. העתירה שבכותרת – עניינה תנאי ההחזקה של עצורים ביטחוניים לצרכי חקירה במתקן המעצר בפתח-תקווה (להלן: "המתקן"). יובתח"ל האחריות על תנאי כליאתם של עצורים במתקן מוטלת על שירות בתי הסוהר (להלן: "המשיב" או "שב"ס"); ואילו הפעילות החקירתית המתבצעת בתקופת החזקתם של העצורים במתקן נתונה לאחריותו של שירות הביטחון הכללי (שב"כ).
2. בעתירתו מיום 31.10.11, טען העותר, המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברג – ע"ד (להלן: "העותר"), בין היתר, כי ההחזקה של עצורים פלסטיניים, תושבי האזור, במתקן נעשית כביכול "בתנאים לא תנאים, המפרים את זכויותיהם על-פי דין". בנוסף, נטען כי עצורים פלסטיניים מוחזקים במתקן מעבר לתום תקופת החקירה שלהם ללא הצדקה כביכול ותור פגיעה בזכויותיהם (האו והשוו: סעיף 1 לעתירה).
3. בתגובת המדינה מיום 24.7.12 צוין, בין היתר, כי המשיב "חולק על טענות העותר בדבר קיום תנאי כליאה גלתי הולמים במתקן", וכי מכל מקום אין הצדקה לדון בעתירה במתכונתה, וזאת על רקע שיפוץ אשר מתוכנן למתקן. וכך נכתב בתגובה:

"...על פי הנמסר מאת המשיב ומאת שירות הבטחון הכללי בימים אלה מתקן המעצד מושא העתירה עובר שיפוץ אשר עתיד להימשך מספר חודשים. השיפוץ האמור יכלול שיפור תשתיות במתקן ובכלל זאת הקמת מערכת מניוג אוויר לכל התאים, שיפוץ אינסטלציה, הכנסת כלים סניטריים חדשים, צביעת התאים ועוד. יצויין, כי בעת ביצוע השיפוץ כאמור, לא מוחזקים עצורים במתקן הכליאה מושא העתירה."

4. עוד הודגש בתגובת המדינה כי ככל שתהיינה בעתיד טענות ביחס לתנאי החזקה במתקן, הרי שניתן יהיה לבררן במסגרת עתירת אסיר שתוגש על-ידי עצור קונקרטי שיבקש לטעון נגד תנאי החזקתו; ולפיכך, יש למחוס את העתירה דנן גם מחמת קיומו של סעד חלופי.
5. בתשובת העותר מיום 25.7.12 הונגד העותר למחיקת העתירה וביקש מבית המשפט הנכבד להורות למדינה לעדכן על אודות תוצאות שיפוץ המתקן.
6. בהחלטתו מיום 28.8.12 הורה בית המשפט הנכבד (כב' השופט ג'ובראן) למדינה להגיש הודעה מעדכנת מטעמה עד ליום 1.1.13. המועד להגשת ההודעה נדחה בהסכמה מעת לעת; וכעת מוגשת ההודעה המעדכנת מטעם המדינה.

עדכו המדינה

7. בשנים 2012-2013 אכן התבצע שיפוץ מקיף במתקן, כאשר בתקופת השיפוץ לא הוחזקו עצורים במתקן. זאת, בהמשך לאמור בתגובתה המקדמית של המדינה לעתירה.
- נוסיף ונעדכן כי עלותו הכוללת של השיפוץ עמדה על סך של כ-9 מיליון ₪ והוא כלל החלפה של מערכת האוורור הפנימית בתאים ובחדרי החקירות; התקנת מקלחות ושירותים חדשים; וכן, התקנת שלקווי צנרת חדשים בכל תאי המתקן. במהלך השיפוץ אף הותקנה מערכת בקרת אוויר חדישה המאפשרת שליטה בטמפרטורה האינדיבידואלית בכל תא ותא ויכולת יניקת אוויר במקרה של שריפת. עוד כלל השיפוץ הקמת מחיצה חלקית המפרידה בין חלקי השירותים והמקלחות לשאר חלקי התא; צביעה מחדש של כלל תאי העצורים; והחלפה של מערכת החשמל.
8. ביום 17.9.13 התקיים ביקור רשמי במתקן על-ידי נציגי משרד המשפטים, בראשות עו"ד רז נזרי, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (פלילי). בדו"ח שהוצא בעקבות הביקור (להלן: "דו"ח 2013") צוין, בין היתר, כי "קשה לחלוק על כך כי תאי המעצד במתקן אינם מקום נעים לשהייה – זאת בשל גודלם הקטן, צבעם הכהה והיעדר תאורה טבעית". עם זאת –

כך הובהר במפורש בדו"ח – "תאי המעצר היו נקיים, לא הורגש בהם ריח רע, ומערכת המיזוג פעלה בכולם". עוד נכתב כי "כמעט ולא נשמעו טענות מהעצורים בנושא תנאי תחזוקה או יחס הסגל אליהם, זאת פרט לטענה נקודתית בנושא האוכל".

בסיכום הדו"ח צוינו ארבעה נושאים עיקריים, אשר טעונים התייחסות:

(א) מתן מזון כפול לכל עצור בהתאם לתקנה 22(ב) בתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי תחזוקה במעצר), התשנ"ז-1997;

(ב) ניקיון ואוורור טוב יותר של המקלחת האגפית;

(ג) בחינת האפשרות לצמצום רמת התאורה בתאים בשעות הלילה, מבלי לפגוע בצרכי ביטחון;

(ד) הקפדה על זמני מעבר מינימאליים מתמתקן דנן למתקני שב"ס, עם סיום הליכי החקירה של העצור.

דו"ח ביקור רשמי 2013 מצורף ומסומן מש/1

9. ביקור רשמי נוסף התקיים במתקן ביום 13.7.14, זו הפעם על-ידי סגן לפרקליטת מחוז מרכז. כפי שעולה מן הדו"ח שחובר בעקבות סיור זה (להלן: "דו"ח 2014"), התרשמותו של המבקר הרשמי הייתה כי מדובר במתקן נקי והגיני המתנהל באופן מקצועי וראוי. עוד צוין כי "ככלל הרושם הינו כי העצורים במקום הינם נינוחים למדי (בהתחשב בנסיבות הלא קלות). ככל שעלה בידי להתרשם מדובר במתקן אשר תנאיו, זרכי הטיפול בעצורים בו, וניהולו הינם תקינים לחלוטין". במסגרת הסיור נערכו שיחות פרטניות עם עצורים (עצור בגיר פלסטיני החשוד בפעילות ארגונית בחמאס; ועצור קטין יהודי החשוד ברצח). בעקבות השיחות הפרטניות שהתקיימו נכתב בדו"ח, כי "ככלל תיארו שני העצורים גם יחד תמונת מצב תקינה לחלוטין".

דו"ח ביקור רשמי 2014 מצורף ומסומן מש/2

10. בהמשך לאמור לעיל, נבקש להוסיף ולציין כי בכל הנוגע לסוגיית המזרונים שעלתה בדו"ח 2013, הרי שבעקבות הדו"ח סופקו לכל עצור שני מזרונים. עניין זה אף עולה במפורש בדו"ח 2014 במסגרת ההתייחסות לסוגיית ה"לינה", שם מובהר כי "מסופקים לכל עצור שני מזרונים ושמיכות חמות בכמות בלתי מוגבלת לפי בקשתם".

בעניין המקלחת האגפית יצוין כי בהמשך לאמור בדו"ח 2013, הופנתה תשומת לב מיוחדת לסוגיית אוורור (בדרך של השארת דלת המקלחת פתוחה בשעות בהן אין תנועה

במסדרון); וכן, לסוגיית נקינותה של המקלחת על-ידי גורמי ניקיון ייעודיים הפועלים במתקן. בהקשר זה יוזכר כי בניגוד לפרקטיקה המקובלת בבתי מעצר ובתי סוהר פליליים רגילים, בהם מוטל על העצורים והאסירים עצמם לשמור על ההגיינה האישית והסביבתית, במתקן דן מוחזק איש נקיון במשרה מלאה (ראו עמ' 5 לדו"ח 2014; מש/2).

לסוגיית התאורה ניתנת גם כן תשומת לב מיוחדת, בכפוף כמובן לאילוצים ביטחוניים. בהקשר זה נבקש להפנות לאמור בדו"ח 2014 תחת הכותרת "תאורה". וכך נכתב: "אין תאורה טבעית באף תא ... קיימת תאורה חשמלית המופעלת מבחוץ (ללא מתגים). התאורה אינה מסנוורת והינה במידה שמחד מאפשרת קריאה ומאידך לא אמורה להפריע לשינה. על-פי רוב לא נשמעות ונלונות מצד נחקרים שהתאורה הקבועה מפריעה את שנתם, אם כי לעיתים הנחקרים תולים ביגוד על התאורה כדי לעמעם עוד יותר את האור" (ראו עמ' 5 לדו"ח 2014; מש/2).

11. ולבסוף בכל הנוגע לזמני המעבר מן המתקן למתקנים אחרים עם סיום חליכי החקירה – נושא זה נמצא אף הוא על סדה יומם של הגורמים המוסמכים. בהקשר זה יובהר כי עמדתה הברורה של המדינה היא כי יש לצמצם ככל שניתן את פרק הזמן שבו עציר ביטחוני שחקירתו הסתיימה מוחזק במתקן. הנושא נדון בין שב"ס לשב"כ וקיים תהליך עבודה מוסכם המתייחס, בין היתר, לנושא העברתו של עצור ממתקן שב"כ לאגף רגיל בבית הסוהר עם תום חקירתו. כך, בסיום החקירה נערכת פנייה מאת הגורם המוסמך בשב"כ למחלקת האסיר בשב"ס בבקשה להקצאת מקום עבור העצור באגף כללי במתקן של שב"ס. בקשה כאמור צריכה להיות מוגשת עד 5 ימים טרם דיונו של העצור בבית המשפט, וזאת מבלי לגרוע מהנחת המוצא הכללית, ולפיה יש לפעול כאמור לקיצור זמני השהייה ככל שניתן.

בהקשר זה נוסף ונציין כי מבדיקה עדכנית שנערכה ביחס לחודשים ספטמבר-נובמבר 2014 עולה כי למעט עיכובים נקודתיים שנבעו בעיקר בשל חגי תשרי וזימון של עצורים מסוימים לדיונים בערכאות משפטיות, ככלל לא היו עיכובים ממועד קבלת פנייה בעניין סיום חקירתו של עצור ועד להעברתו לאגף כללי במתקן של שב"ס. ודוק: הנתונים שנאספו מצביעים על כך שהעברה כאמור לאנפים כללים במתקני שב"ס בוצעה תוך ימים בודדים, אשר על פי רוב נעו מיום אחד ממועד ההודעה על סיום החקירה ועד לשלושה ימים.

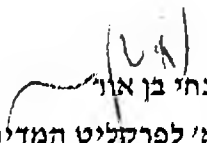
12. עולה מן המקובץ, אפוא, כי מאז הגשת העתירה דן חל שינוי משמעותי בתשתית העובדתית העומדת ביסוד העתירה. בנסיבות אלו, ובכפוף לכל המתואר לעיל, דומה כי העתירה דן מצתה עצמה (ראו והשוו למשל: בג"ץ 1254/10 פלוני נ' רשות האוכלוסין והגירה ומעברי הגבול – משרד הפנים (ניתן ביום 4.4.12); בפסקה 6 לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) גרוניס)). בנוסף, ככל שזיהו לעצור קונקרטי טענות כאלו או אחרות

בעניין תנאי מעצרו סבורה המדינה כי יש להעלותן במסגרת עתירת אסיר פרטנית (ראו והשוו למשל: בג"ץ 4531/09 ברגותי נ' שב"ס (ניתן ביום 16.6.10)).

13. האמור בהודעה זו נתמך בצהיר מטעם שב"ס

היום, י"א בכסלו תשע"ה

03 בדצמבר 2014

נחזי בן און
סגן בכיר א' לפרקליט המדינה